

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 318/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Luciou Flochovou, Krížna 47, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. 12Cb/93/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 318/2022 z 26. mája 2022 prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 2. mája 2022 v celom rozsahu na ďalšie konanie. Sťažovateľka sa ňou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Sťažovateľka tiež navrhla prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznať primerané finančné zadostučinenie 12 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je v napadnutom konaní pred okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou doručенou okresnému súdu 24. septembra 2020 proti žalovanej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalovaná“), domáha vypratania nehnuteľnosti (nebytové priestory [REDAKOVANÉ] s výmerou 115,04 m², nachádzajúce sa v katastrálnom území [REDAKOVANÉ]), ktoré má

podľa nej žalovaná naďalej užívať bez právneho dôvodu, pretože sťažovateľka ako prenajímateľka odstúpila od zmluvy o nájme nebytových priestorov uzatvorenej podľa zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení neskorších predpisov z 23. decembra 2015. Nájomný vzťah mal zaniknúť 1. júla 2020.

3. Sťažovateľka žalobu odvodzovala od obligačnej povinnosti žalovanej odovzdať nebytové priestory na základe nájomnej zmluvy medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ], a žalovanou. Sťažovateľka nebytové priestory nadobudla na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi spoločnosťou [REDAKOVANÉ], a sťažovateľkou zo 6. novembra 2019. Sťažovateľka sa týmto úkonom stala právnym nástupcom pôvodného prenajímateľa. Doba nájmu bola v zmluve dohodnutá od 1. júna 2016 do 1. júna 2026. Z dôvodu, že žalovaná neplatila nájomné riadne a včas, sťažovateľka jej zaslala upomienky na úhradu dlžného nájomného 20. januára 2020, 25. marca 2020 a 4. júna 2020. Odstúpenie od zmluvy bolo žalovanej doručené 24. júna 2020. Žalovaná vyjadrením z 26. júna 2020 namietala platnosť odstúpenia od zmluvy o nájme. Následne uhradila dlžné nájomné 29. júna 2020. Sťažovateľka výzvou z 3. augusta 2020 požiadala žalovanú o vypratanie nebytových priestorov v lehote do 31. augusta 2020.

4. Podľa sťažovateľky okresný súd v jej veci konal od 21. októbra 2020 do 26. januára 2021 a ostatný úkon je v spise evidovaný 5. februára 2021. Uvádza, že úplná nečinnosť na okresnom súde trvá už viac ako 14 mesiacov. Žiadosťami o nariadenie termínu pojednávania z 26. júla 2021 a 14. januára 2022 sledovala odstrániť vzniknuté prieťahy, no jediným efektom bolo uznanie zo strany predsedu súdu, že sťažnosť je dôvodná a že konajúci sudca bol dôrazne upozornený, aby vo veci konal. Aj napriek tomuto upozorneniu stále nedošlo k vykonaniu akéhokoľvek procesného úkonu.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd uviedol, že konanie bolo ovplyvnené najmä opatreniami prijatými pre účely obmedzenia šírenia ochorenia COVID-19 v súvislosti s celosvetovou pandémiou a z nej vyplývajúcimi následkami. Uvedené kumulovalo veľké množstvo konaní v jednotlivých súdnych oddeleniach, v ktorých bolo potrebné nariadiť pojednávanie. K celkovej dĺžke konania prispela aj dlhodobá práceneschopnosť zákonného súdu, ktorá dosiaľ trvá. Z uvedeného dôvodu bol spis 2. júna 2022 pridelený na prejednanie a rozhodnutie novej zákonnej sudkyňi, ktorá vo veci nariadila termín pojednávania na 30. september 2022. Výšku uplatneného finančného zadost'učinenia označil za neprimeranú.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka namieta, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

7. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.“ Podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.“

8. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

9. Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zjavná neopodstatnenosť sťažnosti môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prietáchoch (II. ÚS 93/03, III. ÚS 59/05, IV. ÚS 434/08, I. ÚS 210/2018), prípadne ak argumenty v sťažnosti sťažovateľky nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia uplatneného základného práva, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015). Ústavná sťažnosť vyvolávala pochybnosti, či z hľadiska včasnosti vybavenia vecí už ide o porušenia referenčných noriem. Pre účely zistenia intenzity prietáhov, ale aj otázky sústredenosti konajúcich sudcov v okolnostiach vecí ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie a jej úplný meritórny prieskum.

10. Význam samotného konania a jeho výsledok je nepochybne pre sťažovateľku dôležitý a ústavný súd nemá v úmysle tento význam zľahčovať. Konanie trvá jeden rok a desať mesiacov. Z chronológie úkonov je zrejmé, že okresný súd sa koncentroval na procesné úkony súvisiace s doručovaním písomnosti stranám sporu. Sťažovateľku 12. októbra 2020 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Sťažovateľka žiadosťou z 22. októbra 2020 žiadala o opravu výšky vyrubeneho súdneho poplatku. Okresný súd 27. októbra 2020 zaslal sťažovateľke výzvu na zaplatenie súdneho poplatku. Žalovanej 30. novembra 2020 zaslal žalobu na vyjadrenie. Okresnému súdu bolo 11. decembra 2020 doručené stanovisko žalovanej k žalobe. Okresný súd 21. decembra 2020 zaslal vyjadrenie žalovaného sťažovateľke na vyjadrenie. Okresnému súdu 15. januára 2021 zaslala sťažovateľka vyjadrenie k stanovisku žalovanej. Okresný súd 26. januára 2021 zaslal vyjadrenie sťažovateľky žalovanej na vyjadrenie. Žalovaná 5. februára 2021 doručila okresnému súdu stanovisko k vyjadreniu sťažovateľky a 12. februára 2021 bol spis predložený sudcovi na nariadenie termínu pojednávania. Keďže zákonný sudca bol dlhšiu dobu práceneschopný, spis bol 2. júna 2022 pridelený inej sudkyňi.

11. V postupe okresného súdu možno bádať nečinnosť, avšak tá nedosahovala takú intenzitu na vyslovenie porušenia uplatnených práv sťažovateľky. Dĺžka konania sa nepochybne predĺžila v dôsledku mimoriadnej pandemickej situácie na území Slovenskej republiky. Ústavný súd už uviedol, že nepriaznivá pandemická situácia predstavuje objektívnu prekážku brániacu právoplatne skončenej veci, a teda ju nemožno kvalifikovať ako prietah (II. ÚS 245/2020, IV. ÚS 465/2020), no v rámci celkových okolností prípadu v hraničných prípadoch by nebolo adekvátne ju úplne prehliadať. Z § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v justícii a ktorým sa

menia a dopĺňajú niektoré zákony, vyplýva, že v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu konanie sťažovateľky nepatrí do prednostnej agendy všeobecných súdov a v čase mimoriadnej situácie predmet konania nespadal do škály právnych vecí, v ktorých bolo nevyhnutné vykonávať pojednávanie.

12. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 221/05, I. ÚS 375/08). Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje na rozhodovacia prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v obdobných veciach, podľa ktorej v civilných veciach dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (rozsudok ESLP z 20. 6. 2006 vo veci Obluk proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 69484/01 a tiež judikatúra ústavného súdu III. ÚS 340/2013, III. ÚS 566/2014, IV. ÚS 201/2018, I. ÚS 115/2019, II. ÚS 234/2019).

13. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovel (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

14. Ústavný súd nevyhodnotil doterajšiu dĺžku rozhodovania okresného súdu v namietanom konaní do podania ústavnej sťažnosti (jeden rok a sedem mesiacov) za nezlučiteľnú so základnými právami podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a postupu okresného súdu v namietanom konaní dospel k záveru, že doterajšia dĺžka konania nesignalizuje nečinnosť v ústavne relevantnej intenzite, na základe ktorej by bolo možné vysloviť porušenie uplatnených práv. Ústavný súd preto ústavnej sťažnosti nevyhovel. Poznomenáva však, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci, a v prípade, že nečinnosť, resp. neefektívna činnosť okresného súdu bude pokračovať, sťažovateľke v obdobnej záležitosti nič nebráni sa opätovne obrátiť na ústavný súd.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2022

Peter Straka
predseda senátu